

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Karolínou Tylovou, LL.M. ve věci

žalobce: X
bytem X
zastoupen advokátem JUDr. Ing. Ondřejem Horázným
sídlem Ondříčkova 1304/9, Praha 3

proti

žalovanému: Krajský úřad Libereckého kraje
sídlem U Jezu 642/2a, Liberec

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 3. 2024, č. j. OSH 462/23
2/67.1/23162/NL, KULK 25533/2024,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Městský úřad Nový Bor (dále jen „městský úřad“) rozhodnutím ze dne 2. 5. 2023, č. j. MUNO 19010/2023 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), shledal žalobce vinným, že se úmyslně dopustil přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu

na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) tím, že se dne 25. 9. 2022 kolem 11:40 h v obci Radvanec, část obce Maxov, v blízkosti č.p. X, jako řidič motorového vozidla tovární zn. X, registrační značky: X, v provozu na pozemních komunikacích v rozporu s § 5 odst. 1 písm. g) odmítl podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn jinou návykovou látkou (po pozitivním orientačním vyšetření testerem DrugWipe 5SP na Cannabis se odmítl podrobit odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologického materiálu). Městský úřad mu za toto jednání uložil pokutu ve výši 27 000 Kč a zákaz řízení motorových vozidel na dobu 12 měsíců s účinností ode dne právní moci prvostupňového rozhodnutí.

2. Prvostupňové rozhodnutí napadl žalobce odvoláním. Žalovaný napadeným rozhodnutím změnil skutkovou větu tak, že žalobce „se úmyslně dopustil přestupku podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu tím, že dne 25.09.2022, kolem 11:40 h, v obci Radvanec, část obce Maxov, na pozemní komunikaci v blízkosti č.p. X, ve směru jízdy na Sloup v Čechách, řídil motorové vozidlo tovární značky X, registrační značky: X a v provozu na pozemních komunikacích se jako řidič vozidla v rozporu s ustanovením § 5 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu na výzvu policisty odmítl podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn jinou návykovou látkou. Po pozitivním orientačním vyšetření testerem DrugWipe 5SP na Cannabis se odmítl podrobit odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologického materiálu“. V ostatních částech žalovaný odvolání žalobce zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že se žalobce dopustil popsáního jednání v nepřímém úmyslu. Jako držitel řidičského oprávnění jistě znal pravidla provozu na pozemních komunikacích, včetně povinnosti podrobit se na výzvu odbornému lékařskému vyšetření. Právní předpisy neobsahují definici, jak musí být výzva formulována. Výzva musí být dostatečně konkrétní na to, aby její adresát věděl, co jej jejím obsahem, a aby byl srozuměn s tím, jaké bude mít následky neuposlechnutí výzvy. Dle žalovaného žalobce řádně vyzván byl. Žalovaný v tomto směru odkázal zejména na výsledky zasahujících policistů. Provedené důkazy byly podle žalovaného dostatečné, svědecké výpovědi věrohodné a konzistentní, přestože si policisté nepamatovali veškeré detaily s ohledem na pětíměsíční odstup. Důvodné podezření, jehož existenci žalobce v odvolání rozporoval, založilo orientační vyšetření testem na jiné návykové látky. Žalovaný také zhodnotil naplnění formální i materiální stránky přestupku a konstatoval, že formální znaky jsou označeny zákonem, materiální stránka je představována zájmem společnosti na zajištění bezpečnosti na pozemních komunikacích.

II. Žaloba

3. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného včasnou žalobou. Namítal nesprávné podřazení jednání pod skutkovou podstatu přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. Citované ustanovení do 31. 12. 2023 znělo: „fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou“. Podle žalobce pro naplnění skutkové podstaty přestupku podle citovaného ustanovení bylo nezbytné kumulativní nerespektování obou výzev. Zákon o silničním provozu v době spáchání přestupku vyžadoval odmítnutí podrobit se vyšetření jak na výzvu podle § 5 odst. 1 písm. f) (vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem), tak i podle § 5 odst. 1 písm. g) (vyšetření podle zvláštního

právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou než alkoholem). Žalobce se podrobil dechové zkoušce analyzátelem alkoholu v dechu, který splňuje podmínky stanovené jiným právním předpisem. Už proto nelze vůbec uvažovat o naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. Novela zákona o silničním provozu zákonem č. 271/2023 Sb. odstranila podmínku kumulativního odmítnutí výzev. Skutková podstata přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu od 1. 1. 2024 zní: „[...] se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) nebo g) odmítne podrobit vyšetření [...]“. Spojka „a“ byla nahrazena spojkou „nebo“. Žalovaný ve výroku prvostupňového rozhodnutí změnil podstatným způsobem skutkovou větu, přitom ale výše uvedenou zásadní vadu, totiž absenci kumulativního splnění podmínek podle § 5 odst. 1 písm. f) a g) zákona o silničním provozu, neodstranil.

4. Podle žalobce správní orgány také dostatečně nezjistily skutkový stav a nepostupovaly v souladu se zásadou in dubio pro reo. Svědek prap. X při výslechu uvedl *„tak jsme vyzvali pana řidiče k vyšetření spojeného s odběrem biologického materiálu v nemocnici v České Lípě, kdy toto řidič odmítl“*. Na otázku zmocněnce, jak přesně žalobce poučili, si nepamatoval ani kdo ho poučoval o jeho právech. Stejně tak, a to je pro posouzení věci významné, na přímou otázku zmocněnce *„kdo z vás ho vyzýval?“* odpověděl *„nepamatuji si“*. Druhý svědek, prap. X, ohledně poučení žalobce neurčitě uvedl *„poučujeme všechny“*. Na otázku zmocněnce *„Byl jste to vy, kdo ho vyzýval k odbornému vyšetření?“* odpověděl *„to nevím, ale jeden z nás to byl. Řidiče se dotazujeme, jestli je ochoten se podrobit nebo není ochoten se podrobit, a potom mu sdělujeme čeho se tím dopouští“*. Odpovědi obou svědků byly neurčitě. K tomu, aby mohla být naplněna skutková podstata uvedeného přestupku, musí být postaveno najisto, že policista řidiče vyzval k odbornému lékařskému vyšetření, poučení nehraje žádnou roli. V tomto případě ani jeden z policistů neuvedl, kdo z nich žalobce k odbornému lékařskému vyšetření vyzval. Odpověď, že se řidičů standardně dotazují, neznamená, že žalobce skutečně vyzvali. Žalovaný ospravedlňuje nezákonný postup městského úřadu tvrzením, že žalobce byl odborně způsobilý k řízení motorových vozidel, a měl tedy vědět, že na výzvu policisty se jako řidič musí podrobit vyšetření ke zjištění, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn návykovou látkou, a to i v případě, kdyby bylo poučení neúplné. To však nemůže obstát, stejně jako další tvrzení, že žalobce „mohl pochopit výzvu“, pokud žádná neproběhla. Neudržitelná je i argumentace, že podstatný je obsah, nikoli forma výzvy.
5. Pokud jde o samotnou skutkovou podstatu uvedeného přestupku, Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 10. 5. 2016, č. j. 2 As 146/2015-45, č. 3441/2016 Sb. NSS, a dále v rozsudku ze dne 31. 5. 2017, č. j. 2 As 287/2016-36, uvedl že *„naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu je nezbytné, aby se fyzická osoba 1) účastnila provozu na pozemní komunikaci, 2) byla řádně vyzvána k absolvování odborného lékařského vyšetření, a to 3) osobou oprávněnou k učinění takové výzvy, přičemž musí jít 4) o opodstatněnou výzvu. Posledním nezbytným předpokladem je, že se 5) fyzická osoba odmítne lékařskému vyšetření podrobit“*. V citované věci však stěžovatel rozporoval opodstatněnost výzvy. V nynější věci žalobce namítal, že policisté jej vůbec nevyzvali.
6. S ohledem na výše uvedené žalobce navrhl napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že spojka „a“ je spojkou souřadící a slučovací. Tyto spojky spojují souřadně spojené věty nebo větné členy, tj. ty, které mají stejnou platnost, jsou na stejné úrovni. Spojka „nebo“ je spojkou vylučovací, která ale může působit významově tak, že mohou být naplněny obě podmínky a jedna druhou nevylučuje. Nadále trval na správnosti napadeného rozhodnutí a navrhoval, aby soud žalobu zamítl.
8. Žalobce reagoval na vyjádření žalovaného replikou, v níž uvedl, že se žalovaný soustředil pouze na jeden z argumentů. Kdyby zákonodárce nepřistoupil ke změně textace skutkové podstaty, nebyla by první žalobní námitka relevantní. Pokud by však text účinný do 31. 12. 2023 neměl význam splnění obou částí kumulativně, zákonodárce by neměl důvod ho měnit. Za podstatnější argument však žalobce považuje nedostatečně zjištěný skutkový stav. Žalobci nebylo prokázáno, zda a který z policistů jej měl vyzvat k odbornému lékařskému vyšetření. Není pravdou, že se žalovaný k ostatním argumentům vyjádřil v napadeném rozhodnutí. Jeho tvrzení o tom, že *„odvolatel byl odborně způsobilý k řízení motorových vozidel a měl tedy vědět, že na výzvu policisty se jako řidič musí podrobit vyšetření ke zjištění“* nemůže nahradit absenci výzvy k úkonu, kterému se má řidič podrobit. Dále pak tvrzení, že žalobce *„zcela jistě mohl pochopit i výzvu policisty k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve“* též nemůže zhojit absenci výzvy. Žalobce upozornil na čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něž lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Pokud policisté mají za povinnost řidiče vyzvat, nelze uvažovat o tom, že každý řidič je odborně způsobilý a „pochopí to“ z nějaké nezávazné konverzace. Tvrzení žalovaného, že obsah výzvy má přednost před formou, je liché. Pokud žalobce nebyl prokazatelně vyzván, potom nelze spekulovat o tom, jaký měl být obsah výzvy.

IV. Ústní jednání

9. Ve věci proběhlo dne 22. 8. 2024 ústní jednání, při němž žalobce i žalovaný setrvali na své argumentaci. Doplnění dokazování žalobce ani žalovaný nenavrhovali.

V. Posouzení věci krajským soudem

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, v řízení podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1 a odst. 2 s. ř. s., a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
11. Podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu ve znění účinném do 31. 12. 2023 se fyzická osoba *dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou.*
12. Podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu ve znění účinném od 1. 1. 2024 se fyzická osoba *dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích se v rozporu s §*

5 odst. 1 písm. f) nebo g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou.

13. Podle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu ve znění účinném do 31. 12. 2023 je řidič *kromě povinností uvedených v § 4 dále povinen podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem.*
14. Podle § 5 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu ve znění účinném do 31. 12. 2023 je řidič *kromě povinností uvedených v § 4 dále povinen podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou než alkoholem (dále jen „jiná návyková látka“).*
15. V době spáchání přestupku tedy § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu zněl: „Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou.“ (důraz doplněn krajským soudem). S účinností od 1. 1. 2024 zákonodárce spojkou „a“ nahradil spojkou „nebo“, aniž by důvody pro takový postup vysvětlil v důvodové zprávě. Zákonodárce tak zjevně považoval změnu za formální, bez změny významu citovaného ustanovení. Nahrazení spojky „a“ spojkou „nebo“ podle soudu představuje pouze snahu zákonodárce o legislativní zpřesnění. Taková změna však nemá dopad do nyní posuzované věci. Žalobce z použití spojky „a“ v citovaném ustanovení vyvozuje jednoznačně nesprávné závěry. Povinnosti uvedené v § 5 odst. 1 písm. f) a g) jsou odlišné a mohou, ale také nemusí, být řidičem plněny zároveň. Jinými slovy, oprávněné osoby uvedené v těchto ustanoveních nemusí řidiče vždy vyzývat jak k podstoupení vyšetření na přítomnost alkoholu, tak i jiné návykové látky. Pokud by soud přijal výklad žalobce, znamenalo by to, že ve všech případech posuzovaných podle znění zákona účinného do 31. 12. 2023, by museli policisté vyzývat řidiče k podrobení se vyšetření na přítomnost dvou látek, i když mají podezření pouze na přítomnost jedné z nich. Takový postup by však byl v rozporu s žalobcem citovaným názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v rozsudku č. j. 2 As 287/2016-36, neboť by jedna z výzev nemusela být opodstatněná. Argumentace žalobce zcela pomíjí dosavadní judikaturu správních soudů k § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu.
16. S ohledem na právě uvedené krajský soud nepovažoval za důvodnou ani námitku ve vztahu ke změně skutkové věty žalovaným. Úprava průběhu skutkového děje, jestliže se výrazně neodchyluje od skutku, pro který bylo řízení zahájeno (totožnost skutku) a jestliže odpovídá provedenému dokazování, nečiní napadené rozhodnutí nezákonným. Současně nebylo třeba, aby žalovaný odstranil údajné pochybení založené na žalobcově interpretaci spojky „a“ v § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu ve znění do 31. 12. 2023, jak soud uvedl výše.
17. Další otázkou je, zda zasahující policisté žalobce vyzvali k podrobení se příslušnému vyšetření zřetelným a kvalifikovaným způsobem. Úřední výzva bývá vyslovena nebo projevena při výkonu pravomoci úřední osoby a musí být učiněna v souvislosti s tímto výkonem. Je charakteristická svojí neformálností a fakticitou, podstatným je proto skutečně

obsah, nikoli forma takové výzvy. Žádný právní předpis neobsahuje přesný popis toho, jak by měla být dotčená výzva ze strany úřední osoby formulována (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2017, č. j. 1 As 114/2017-26). Za podstatnou lze proto považovat skutečnost, že policista řidiče vyzve k podrobení se příslušnému vyšetření zřetelným a kvalifikovaným způsobem, tedy v souladu se zákonem.

18. Krajský soud po seznámení se s obsahem spisu, včetně výsledků policistů, konstatuje, že v posuzované věci tomu tak bylo. Je zřejmé, že ani jeden z policistů si nepamatoval detaily průběhu zastavení žalobce. To však považuje krajský soud za přirozené, neboť není běžné, aby si s odstupem pěti měsíců pamatovali přesný průběh zastavení a orientačních vyšetření žalobce. Při silničních kontrolách policisté běžně řidiče poučují o jejich právech a povinnostech a následcích neuposlechnutí výzvy. To ostatně také vypověděli. Z výpovědi nevyplývá, že by se průběh kontroly od standardního průběhu jakkoliv odchýlil. Svědek prap. X při výsledku navíc jasně uvedl, že žalobce „*byl vyzván k vyšetření k odběru biologického materiálu v České Lípě*“. V oznámení přestupku ze dne 25. 9. 2022 (č. 1. 3 správního spisu), které policisté na místě sepsali a které žalobce podepsal, je uvedeno, že se žalobce po orientačním testu na jiné návykové látky, který byl pozitivní na THC, odmítl po výzvě a poučení podrobit odbornému lékařskému vyšetření. Současně v místě pro poznámky a vyjádření řidiče není uvedeno nic, místo je pouze přeškrtnuto. Podle krajského soudu není pravděpodobné, že by absenci výzvy či jiný nestandardní průběh kontroly žalobce nenamítl již v oznámení přestupku a bez dalšího jej podepsal. Na základě výše uvedeného má krajský soud za prokázané, že žalobce byl k příslušnému vyšetření vyzván v souladu se zákonem.
19. V řízení o přestupku správní orgán obecně musí postupovat tak, aby zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Musí jej zjistit v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád). Povinnost zjišťovat skutkový stav ohledně skutečností odpovídajících skutkové podstatě přestupku tak leží vždy na správním orgánu. Pokud existuje rozumná pochybnost, tzn. ne zcela nepravděpodobná možnost, že se deliktního jednání obviněný z přestupku nedopustil, nelze jej za přestupek postihnout (in dubio pro reo).
20. Žádná rozumná pochybnost o otázce, zda se žalobce předmětného jednání dopustil, však v posuzované věci nenastala. Výpovědi policistů nenásvědčovaly tomu, že by si je policisté vymysleli. Rozpory ve výpovědích nebyly, a pokud jde o nedostatek detailu, ten lze přičítat časovému odstupu a míře pro níž jsou tyto úkony pro zasahující policisty zcela rutinní.

VI. Závěr a náklady řízení

21. Vzhledem k uvedenému dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná. Proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
22. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., dle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný, kterému však náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 22. srpna 2024

Mgr. Karolína Tylová, LL.M
samosoudkyně